

Erfaringer med sosial dialog i anskaffelse og kontraktsoppfølging av arbeidstøy – UKE

Dette caset beskriver hvordan Utviklings- og kompetanseetaten i Oslo kommune (UKE) har jobbet med å innføre rutiner for etisk handel, samt hvordan de har brukt krav til sosial dialog i anskaffelse og kontraktsoppfølging av arbeidsklær, sko og verneutstyr.

	Tall & fakta: Antall årsverk i UKE	350
	Antall ansatte i innkjøp konsern	41
	Årlig verdi på samkjøpsavtaler	2,5 milliarder

Bakgrunn og utgangspunkt

UKE har jobbet med etisk handel de siste 10 årene, og arbeidet har blitt stadig mer fokusert og profesjonalisert. Politiske vedtak i kommunen har spilt en viktig rolle i denne utviklingen. Blant annet førte en byråds sak til at man innførte oppfølging av FNs veiledende prinsipper for et ansvarlig næringsliv (UNGP) i anskaffelser i 2012. UKE har rutiner for etisk handel samt standard kontraktsvilkår og kvalifikasjonskrav som benyttes i alle høyrisikoanskaffelser over 500 000 NOK. UKE definerer alle anskaffelser som faller inn under DFØ og Etisk Handel Norge sin kategorisering av høyrisikoprodukter som risikoanskaffelser. Som en forlengelse av oppdatert anskaffelseslovverk i 2017 utviklet UKE Oslomodellen. Oslomodellen er en todelt modell hvor den ene delen tar sikte på å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet, mens den andre delen tar sikte på å ivareta ILO-konvensjonene og arbeidsrettigheter i avtaler hvor verdikjeder strekker seg utover Norges grenser.

UKE har ansvar for å inngå Oslo kommunes konsernovergripende rammeavtaler. UKE har et overordnet ansvar for kursing og malverk i forbindelse med etisk handel, men det er de forskjellige etatene og virksomhetene i kommunen som selv har ansvaret for å ivareta og følge opp etisk handel i sine egne anskaffelser. For å sikre at Oslomodellens krav blir stilt i relevante konkurranser som kommunen utlyser går UKE årlig igjennom alle konkurranser slik at man sikrer at det blir stilt kontraktsvilkår i alle aktuelle anskaffelser. I tillegg har UKE en samkjøpsavtale med ca. 229 offentlige oppdragsgivere. Denne avtalen er en revisjonsavtale hvor oppdragsgivere kan gjøre avrop på konsulentbistand i forbindelse med oppfølging og kontroll av offentlige kontrakter.

Case – kontraktsoppfølging av arbeidsklær, sko og verneutstyr

UKE har stilt krav til sosial dialog i avtale om arbeidsklær, sko og verneutstyr. Kravet innebærer at leverandøren plikter å implementere tiltak for sosial dialog på fabrikknivå. Tiltakene skal ha til hensikt å sikre varig forbedring av grunnleggende menneskerettigheter, ILOs kjernekonvensjoner og folkerettens regler knyttet til leveranse av tekstiler på tekstilfabrikker. Tiltakene skal ha som mål å gi arbeidere økt kunnskap om rettigheter, roller og ansvar på arbeidsplassen, samt bidra til økt arbeiderrepresentasjon og bedre dialog mellom ledelse og arbeidere. Tiltakene skal fortrinnsvis gjennomføres ved hjelp av elektroniske verktøy. Dersom det ikke foreligger elektroniske verktøy, skal tiltak gjennomføres på annen hensiktsmessig måte. Tiltakene skal implementeres så raskt som mulig og senest innen seks måneder etter kontraktsoppstart. Leverandøren skal i dialog med oppdragsgiver fastsette omfanget av tiltakene. Tiltakene skal omfatte de mest sentrale fabrikkene som produserer varene i denne leveransen. Tiltakene skal være målbare, og leverandøren skal skriftlig dokumentere gjennomførte tiltak og resultater av disse. Dokumentasjonen skal fremlegges årlig, eller på forespørsel fra oppdragsgiver.

Kontraktsoppfølgingen angående krav til sosial dialog er pågående, men UKE har erfart at dette er en god måte å stille krav til etisk handel på. Rammeavtalen har en verdi på 40 MNOK over fire år. I tillegg til krav om sosial dialog har UKE også stilt standard kontraktsvilkår- og kvalifikasjonskrav til etisk handel. UKE har gjennomført en revisjon om oppfyllelse av standardkrav til etisk handel samt sosial

dialog. Skrivebordrevisjonen ble ferdig rett før sommeren 2020, og det ble avdekket at leverandør ikke har begynt med sosial dialog på fabrikkene. I forbindelse med ferdigstilling av revisjonen ble det laget en tiltaksplan for hva som måtte iverksettes for å starte med sosial dialog. Dette ble gjort på grunnlag av revisjonsrapporten. Tiltaksplanen har ført til at leverandør har påbegynt arbeidet. I tillegg har leverandøren frigjort ressurser for å følge opp dette, og har ansatt en egen ressurs som er kvalitetsansvarlig. Leverandør har valgt ut to fabrikk som det skal gjennomføres sosial dialog. Dette er nå gjennomført i samarbeid med Etisk Handel Norge på en fabrikk. De skal bruke et digitalt opplæringsverktøy TAOS og Quizrr på fabrikkene, hvor målsettingen er å skape dialog mellom arbeidere og ledelse.

Siden dette er første gang UKE benytter krav til sosial dialog, ønsker de ikke å benytte strenge sanksjoner mot leverandør før de har fått en reell mulighet til å sette seg inn i hvordan dette skal gjennomføres. Målet er å få til en god dialog med leverandøren slik at man kan lære av prosessen til andre konkurranser.

Erfaringer:

- UKE har erfart at sosial dialog er et godt virkemiddel for å hjelpe arbeiderne der de er. Hovedmålet er i førsteomgang å lære om prosessen, samt ha en dialog med leverandør underveis.
- Oppdragsgiver må følge opp kravene. Man må snakke jevnlig om etiske krav med leverandørene. Det er viktig å prioritere hva man følger opp fordi man ikke rekker alt, og grundige risikovurderinger og markedsdialog er viktige verktøy i dette arbeidet.

Suksesskriterier:

Basert på de erfaringene UKE har gjort seg så langt trekkes følgende kriterier frem som spesielt viktige for og lykkes med å stille, og følge opp, sosiale krav i anskaffelser:

- **Dialog med markedet:** UKE gjennomfører halvårlige dialogmøter med markedet. Her inviteres leverandører og UKE informerer om kommende anskaffelser, samt hvilke krav som vil stilles. Å gi god informasjon om kravene er viktig fordi det er mange krav som stilles til ulike områder. UKE har også en egen hjemmeside «for leverandører» med oversikt over UKEs krav. UKE gjennomfører også markedsdialog i forbindelse med sine anskaffelser. I kommunikasjonen med markedet er det viktig å kartlegge modenhet i det aktuelle markedet slik at man ikke stiller for strenge krav som ingen kan oppfylle.
- **Samarbeid:** UKE har ansvaret for å oppdatere maler og rutiner, samt holde kurs for innkjøpere i Oslo kommune. UKE er også med i Bærekraft 17. Dette samarbeidet er veldig nyttig fordi man jobber med kompetanseheving og deling av informasjon på tvers av offentlige oppdragsgivere. Dette vil på sikt kunne forenkle jobben med etisk handel fordi man slipper å gjøre en jobb «to ganger» ved at man kan dele erfaringer med andre offentlige oppdragsgivere om revisjoner m.m.
- **Krav og oppfølging:** Det er viktig at det offentlige stiller like krav til etisk handel. Ved at det offentlige stiller standardiserte krav til etisk handel og følger det opp, fører det til endring i næringslivet. UKE erfarer at leverandører har et økt fokus på samfunnsansvar, og dette bidrar til at ivaretagelse av menneskerettigheter blir enklere og bedre.

Linker:

UKE – [Etiske krav ved vareanskaffelser](#)

Making Socially Responsible Public Procurement Work: 71 Good Practice Cases

Oppdaterte Seriositetsbestemmelser

Kontakt:

DFØ: Jenny Ählström, Seniorrådgiver, Mobil 905 80 673, Jenny.Ahlstrom@digdir.no

UKE: Espen Drønnen Nicolaysen, Seksjonsleder for samfunnsansvar, mobil 416 28 588

espen.nicolaysen@uke.oslo.kommune.no

UKE: Stine Foss, Stine.foss@uke.oslo.kommune.no